

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu Stev. 13.633.

Narodni svet.

Čeprav je zahteva po ustanovitvi Narodnega sveta nad vse stara in čeprav ni bil proti njej podan še noben argument, vendar jo je treba vedno znova in znova povdarjati, ker se naše stranke nikakor ne morejo oprostiti svoje slabe razvade, da so za vsako idejo le tedaj, kadar se sklada z njihovimi strankarskimi računi.

Blizajoča se petletnica koroškega plebiscita, še bolj pa vedno rastoča propaganda za združitev Avstrije z Nemčijo, nevarno podkrepljena vsled zblizanja Nemčije z zapadnimi silami, vsa ta dejstva so povzročila, da je postala zahteva po ustanovitvi Narodnega sveta zopet aktualna. Vsi brez izjeme se moramo dogovoriti za enotno postopanje v koroškem vprašanju. Je to ravno tako nesporno, kakor je izven debate, da se more to uspešno zgoditi le na nevtralnih in avtoritativnih tleh Narodnega sveta.

Pa še eno treba tu takoj povdariti. Pri nas je bil običaj, da so odločevali v vseh najvažnejših nacionalnih vprašanjih tisti, ki so bili najbolj navdušeni. Kakor je sicer navdušenje kot predmet za narodno akcijo vse hvale vredno, tako pa je pri podrobnem reševanju političnih vprašanj neporabno. Navdušeni ljudje vidijo vse rožnato, oni presojajo položaj po svojih željah, ne pa po konkretnih dejstvih. Ker so pri nas vladali le ljudje navdušenja, zato nismo videli v nastopajoči italijanski vojski Italijanov, temveč zaveznikov, zato nismo pripustili debate o Wilsonovi črti in zato smo doživljali na Koroškem razočaranje za razočaranjem. Več ko skrajni čas je, da prevzamemo vodstvo v reševanju zunanjih političnih vprašanj hladni ljudje, ki korigirajo optimistične nazore ljudi navdušenja. Z drugimi besedami se pravi to, da je napačna misel, če se hoče stvoriti Narodni svet iz narodno obrambnih družtev, temveč tak svet smejo stvoriti v zvezi z narodno obrambnimi delavci le politiki in narodni gospodarji. Le v tem primeru se bomo oprostili škodljivih fantazij.

Na politike pa polagamo važnost tudi zaradi tega, ker je nad vse nujno, da določimo že enkrat smernice naše zunanje politike. Nikakor ni res, da so vsa politična vprašanja enako važna in treba že enkrat razporediti vsa politična vprašanja po njih važnosti. Kam gre naša politika, kje zadeva na največji pritisk, kje bo odločilna bitka in kje bo le stransko bojišče? Ta vprašanja je treba rešiti, ker le potem bo naša politika jasna. Vsak nacionalist ve v svojem srcu, kje je najvažnejše, toda ker ni stvar javno povedana dopušča, da se meša stranska fronta z glavno in da se meša v to stvar suhega razuma željo čustvovanja. S tem treba prenehati, ker drugače se zna zgoditi, da bomo doživeli katastrofo, ker bomo imeli na stranski fronti vse svoje sile.

Treba pa je tudi, da se pričnemo zavedati, da je naš položaj zelo težaven in da nismo tako usodni, da bi mogli vsega hkrati doseči. Zato historične sentimentalnosti v kot in stremljenje mora iti le za tem, kar je res življenjski interes naroda. In če to dosežemo smemo biti zadovoljni.

V teži borbi moremo uspeti le, če smo ujedinjeni in če se nam posreči združiti prav vse narodne sile. Naša nacionalna organizacija mora biti prožeta s socializmom, ker brez delavstva ni nacionalne fronte!

Tudi gospodarska in kulturna vprašanja spadajo v delokrog Narodnega sveta, ker smo močni le, če bomo ta vprašanja

Vobnih izpremeh ni pričakovati v politični situaciji.

VLADA BO ŠLA PREKO IZJAVE DR. VASE JOVANOVIČA NA DNEVNI RED

Beograd, 29. septembra. V tisku, ki je sporazumu neprijateljsko razpoložen, se v zadnjem času izkoriščajo celo najmanjši momenti, samo da bi se na ta način v javnosti vzbudil sum, kakor da nekaj ni v redu in da je pričakovati v jeseni velikih izpremeh v politični situaciji. Nekaj časa je služila neprijateljem sporazuma resolucija osjeških radikalov, te dni pa so se pričeli napadi na St. Radića radi predavanja, ki ga je imel v Zenevi o Makedoniji in makedonskem vprašanju.

Medtem pa vsa stvar ni tako nevarna, kakor jo slikajo samostojni demokrati in vlada bo šla kljub izjavam našega delegata pri Zvezi narodov dr. Vase Jovanovića preko one Radićeve izjave o Makedoniji. Po mišljenju beograjskih političnih krogov se vlada ne bo niti najmanj bavila s tem vprašanjem.

Kar se tiče osješke resolucije, je treba

povdariti, da bo cela zadeva rešena na eni prihodnjih sej vlade in bo nato definitivno odstavljena z dnevnega reda. Osješka resolucija v bistvu ni nič drugega, kakor politična manifestacija ožjega kroga tamošnjih radikalov.

V splošnem se smatra, da je politika sporazuma edina prikladna smer naše politike. Politika sporazuma ni bila sprejeta samo v prečanskih krajih, marveč tudi v Srbiji. In prav radi tega ni nobenega povoda, da bi se na jesen politična situacija izpremenila.

Ako ta politika v zadnjem času ni dala dovolj uspehov, je to samo posledica dejstva, da so bili člani vlade od njenega postanka pa do danes zelo malo skupaj. Zato je smatrati dosedanja resorna dela samo kot nekako pripravo in pričetek akcije, ki jo bo vlada izvedla v prihodnjem zasedanju narodne skupščine.

Nepričakovan povratak kralja v Beograd ni v zvezi s politično situacijo.

Beograd, 29. septembra. V dobro informiranih krogih se je sinoči razširila vest, da bo Nj. Vel. kralj prekinil svoje potovanje po Dalmaciji. V Splitu bo ostala kraljevska dvojica samo en dan,

nakar se vrne preko Zagreba v Beograd. Kakor smo izvedeli iz dobro informiranih krogov, nagli povratak kralja ni v nobeni zvezi s politično situacijo.

INTERPELACIJA RADI RADIĆEVEGA GOVORA O MACEDONIJI.

Beograd, 28. septembra. Dopisnik »Politike« poroča, da mu je pred odhodom iz Zeneve izjavil član naše delegacije, radikal dr. Vasa Jovanović, da bo vložil zaradi Radićevega govora o Makedoniji interpelacijo. Jovanović da je bil od Radićevega govora razžaljen in da smatra zato kot svojo dolžnost, da interpelira v tej stvari vlado.

Vest »Politike« je seveda silno razveselila samostojne demokrati, ki že mislijo, da je prišla njih ura. Kakor pa kažejo današnja poročila, je njih veselje prezgodno, ker je politika sporazuma postala državna politika, ki je ni mogoče menjati kar tako. Če bi se sedanja vladna koalicija razbila, bi bile zaigrane vse pridobitve sporazuma in zato odgovornosti za spremembo politične situacije ne more prevzeti noben patriotičen političar.

KONFERENCA V SOCIALNEM MINISTRSTVU.

Beograd, 29. septembra. Včeraj se je vršila v socialnem ministrstvu konferenca o zaposlitvi tujih delavskih sil. Prisotni so bili predstavniki zainteresiranih ministrstev, kakor tudi zastopniki gospodarskih organizacij in delavske zbornice. Ankete se je udeležilo okrog 30 oseb. Konferenci je predsedoval minister socialne politike Krsta Simonović. Poročal je dr. Rybař, ki je ugotovil, da je več naših delavcev v tujini, ko pa tujih pri nas, na kar se mora vlada ozirati.

ugodno rešili. Zlasti eno politično-gospodarsko vprašanje. Smo na meji in zato je v državnem interesu, da smo zlasti krepki. Tisti, ki hoče seliti slovensko industrijo na jug, nima pojma o nacionalnem boju in slovenske politične stranke bi morale z njim že davno skleniti račun. Z ekstraturami strank pa se to seveda ne bo posrečilo. Tudi izenačenje davkov spada v to poglavje.

ZVEZA NARODOV.

Zeneva, 29. septembra. Kakor se uradno poroča, se bo prihodnja seja Sveta Zveze narodov vršila 2. decembra v Zenevi. Prihodnje zasedanje Sveta Zveze narodov se bo vršilo v mesecu marcu prihodnjega leta.

ZVEZA NARODOV IN MOSULSKO VPRAŠANJE.

Zeneva, 29. septembra. Na koncu septembarskega zasedanja Zveze narodov se je vršila včeraj zaupna in važna seja. Sklenilo se je, da se skliče razorožitvena komisija Zveze narodov nekoliko dni pred decembarskim zasedanjem. Zveza narodov se je odločila, da odpošlje estonskega generala Lyidorna kot svojega zastopnika v mosulsko področje, da bi se preprčal o upravičenosti predloženih pritožb s turške in angleške strani glede kršitve meje.

PRIHOD ČIČERINA V VARŠAVO.

Varšava, 28. septembra. Danes je prispel sem ruski komisar za zunanje zadeve Čičerin, ki so ga sprejeli člani ruskega poslaništva in funkcionarji poljskega zunanjega ministrstva. Smatra se, da bo Čičerinov obisk trajal nekoliko dni. Njegov obisk je službenega značaja in poljski tisk poudarja predvsem važnost Čičerinovega prihoda v sedanjih krizičnih momentih.

ČIČERIN ODPOTUJE JUTRI V BERLIN.

Berlin, 29. septembra. Ruski komisar za zunanje zadeve Čičerin prispe semkaj v sredo in ostane dva dni v Berlinu.

Obnovitev grško-jugoslovenskih pogajanj.

Beograd, 29. septembra. Včeraj je prispel z orient-ekspresom v Beograd iz Aten Polihroniatis, novi grški poslanik. Svoje akreditive bo predložil po povratku Nj. Vel. kralja iz Dalmacije.

Dr. Ninčić in grški zunanji minister Rendis sta se v Zenevi sporazumela, da se grško-jugoslovenska pogajanja obnove diplomatskim putem. V zmislu tega sporazuma je imenovan za grškega poslanika v Beogradu Polihroniatis, ki velja kot eden najbolj sposobnih grških diplomatov. Pogajanja se prično 15. oktobra.

KONFERENCA MED BRIANDOM IN NEMŠKIM VELEPOSŁANIKOM.

Pariz, 29. septembra. Včeraj je sprejel zunanji minister Briand nemškega poslanika Hoescha. Razgovor med obema diplomatoma je trajal nad dve uri. Kakor se poroča, sta razpravljala oba državnika o celi vrsti vprašanj, ki so v zvezi s konferenco o garancijskem paktu. V tukajšnjih političnih krogih se potrjujejo verzije, da je nemški poslanik v imenu nemške vlade postavil tri pogoje za sodelovanje Nemčije na konferenci, in sicer: izbris paragrafa o vojni krivdi, izpraznitev kölnske cone takoj po konferenci in končno razpravljanje o arbitražnem paktu s Poljsko in Češkoslovaško.

Z druge strani pa se poroča, da se je razgovor med obema državnikoma sukal izključno okoli materialnih problemov konference. Govorila sta tudi o sodelovanju Poljske in Češkoslovaške na tej konferenci, vendar sta se dotaknila pri tem samo organizatoričnih problemov.

ODGODITEV MINISTRKE KONFERENCE NA 15. OKTOBER.

Berlin, 29. septembra. Kot vzrok za odgoditev konference zunanjih ministrov, ki bi se morala vršiti 5. oktobra, pa se bo vršila šele 15. oktobra, navaja jo oficijelno velike težkoče, ki so jih povzročile izjave nemškega poslanika von Hoescha. Te izjave so v Londonu in Parizu vzbudile zelo slabo razpoloženje. Izgleda, da bo treba vzpostaviti nov kontakt med Londonom, Parizom in Berlinom.

SPANCI SO KONČNO VENDAR DOSEGLI USPEH.

London, 29. septembra. »Central News« poroča iz Madrida, da je Primo de Rivera v nekem službenem komunikatu razširil vesti o zavzetju Alsira, kjer se je nahajal glavni štab Abdel Krima. To zavzetje se je baje izvršilo že v soboto. Iz drugega vira še ni prispelo nobenih potrdil o tem značilnem španskem uspehu. Špansko poslaništvo v Londonu še ni prejelo nobenih vesti o padcu Alsira, vendar je razvidno iz zadnjih brzojavk in poročil, da so španske čete pri Alsiru napredovale in da je situacija vsehkozi ugodna.

DRAGINJSKI VAL PRIHAJA NAD FRANCIO.

Pariz, 29. septembra. Brez izjeme vsi današnji listi napovedujejo velik draginjski val, ki bo zajel celo Francijo. Tekstilno blago se bo podražilo v raznih krajih za 15%, prav tako tudi perilo za nadaljnjih 15% in čevlji za 20%. Tudi živila se bodo precej podražila. Naraščanje cen živil in življenjskih potrebščin je pripisovati konstantno padajoči notranji valutni vrednosti francoskega franka.

III.

Izmenjava oblastnega šol. nadzornika pa je bila potrebna iz stvarnih razlogov. Sam

mu dolgo zadržanemu nagunjenju. Kakor ranjena žival se tedaj zaleti Arcezij na svoja tekmeča ter ga zadusi. Prestrašena Mirtokle zamore klicati na pomoč šele, ko se podivjani Arcezij izgubi izpred njenih oči.

Težka naloga zadene sedaj Arsinojo, katera mora objasniti svoji gospodnji pravo stanje stvari. Sedaj razume šele Mirtokle besede Marije Magdalene, češ popolna sreča je le v notranjem zadovoljstvu. V želji, da vsaj deloma ohrani to le navidezno srečo, žrtvuje šele pridobljeni vid. Nepremično zre v zapadajoče sonce tako dolgo, dokler zopet oslepi. Arcezij se vrača na svoj dom, kjer najde zopet svojo ljubečo, slepo ženo.

V mraku zagledamo pastirja, ki nosi izgubljenega jagnje domov.

Predigra tej dramski pesnitvi predstavlja povest v dobrem pastirju, ki zapuša svojo čredo in gre v noč, da le najde izgubljenovo ovčico.

Dnevne vesti.

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV IN NARODNOOBRAMBNE ORGANIZACIJE V MARIBORU.

Samostojno demokratska gospoda je prišla z novo ofenzivo in sicer tokrat proti doslej večinoma nepolitičnim kulturnim društvom, katera hoče na premeten način pod lepo firmo Zveze kulturnih društev pobasati v svojo strankarsko bisago. Da bi se ji namen boljše posrečil, trdijo gospodje, ki Zvezo ustanavljajo, da nimajo kot taki nikakega opravka s SDS. Njihovo trditev pa ovraca že samo dejstvo, da se nahaja sedež Zveze v Cankarjevi ulici št. 1, to je v tajništvu samostojno-demokratske stranke in da se snuje kot posestrima slične Zveze v Ljubljani, o katere delovanju prinaša »Jutro« poročila enostavno v rubriki, ki nosi naslov »Iz SDS«.

Nas bi ZKD nič ne brigala, če bi ne opazili med njenimi članicami naenkrat tudi mariborskih podružnic občanorodnih obrambnih organizacij, Jugoslovenske Matice in Ciril-Metodove družbe. Obe organizaciji, posebno pa prva, absolutno ne spadata v to družbo in proti vlačanju J. M. in C. M. D. v eminentno strankarsko Zvezo kulturnih društev najodločneje protestiramo. Roke proč od teh društev, ki morajo ostati izven in nadstrankarska, pristopna vsem. Prejšnjega predsednika J. M. g. prof. Ribariča so gospodje pri SDS na enostaven preostaki način vrgli iz vodstva samo radi tega, ker je kot privatna oseba nastopil politično, čeprav je za čas kandidature odložil svoje predsedstvo, češ, da se J. M. ne sme vlačiti v politiko. Sedaj pa vklepajo isti gospodje samo društvo kot tako v pomožni voz SDS.

Če mislite, da bo neodvisna nacionalna javnost to mirno gledala, se silovito motite. Obenem opozarjamo na to zlorabljanje zaupanja članov J. M. in C. M. D. s strani sedanjega vodstva tudi glavni odbor Jugoslovenske Matice in Ciril-Metodove družbe.

— Rdeči magistratni stolp. Za restavracijska dela na magistratnem poslopju je magistrat povabil in vprašal za svet več gospodov, ki so za taka dela strokovnjaki in nekaj takih, ki jim je pri srcu varstvo spomenikov. Sklepi sej in ogledov so se napisali in podpisali in mislil sem, da so za popravljanje obvezni, ker jih je magistrat udeležencem celo pismeno potrdil. Delo pa, ki se sedaj izvršuje na s pločevino obitem stolpu in strehi je drugo, kot je bilo sklenjeno in poleg tega za zunanost magistratnega lica slabše od onega, ki je bilo dogovorjeno. Sedaj ne vem, zakaj smo hodili na ogled in seje? Ali zato, da bi po časopisnih protestirali proti takemu postopanju, ali zato, da magistrat samega sebe najprvo kaznuje z občutno globo, ki jo je pred par dnevi razglasil za neokusno in kričavo poslikane reklamne stene? I. Z.

— Novi verski zakon. Kakor poročajo iz Beograda, si je postavilo več srbsko-pravoslavni cerkvenih dignitarjev nalogo, da preprečijo z intervencijami v ministrstvu prosvete predložitev načrta novega verskega zakona vse dotle, dokler ne bo član, ki priznava brezkonfesionalnost. Trdijo namreč, da se člen ne sklada z ustavnimi določbami.

— Mednarodna konferenca za zaščito avtorstva. Od 26. do 28. oktobra se vrši v Pragi mednarodna konferenca za zaščito avtorstva. Udeležilo se je bo kakih 10 delegatov avtorskih združenj iz raznih držav. Predsedoval bo komponist I. B. Foerster. Cilj konference, ki bo čisto organizatoričnega in trgovskega značaja, je zenačenje zaštite avtorskih pravic.

— Ustanovitev zveze slovenskih turistovskih klubov. Iz Krakova poročajo: Na inicijativno češkoslovaškega turistovskega kluba in poljskega tatarskega društva je bil v starem Smokovcu in v Zakopanem na Poljskem ustanek turistovskih zvez iz Češkoslovaške, Poljske, Jugoslavije in Bolgarije. Glasilo se je bilo sklenjeno, da se ustanovi »Zveza slovenskih turistovskih društev«. Glavni cilj te zveze je zblizanje slovenskih narodov v svrhu vzajemne podpore na turistovskem polju. Glavni odbor zveze bo imel svoj sedež periodično v Pragi, Beogradu, Krakovu in Sofiji.

— Tehniški kongres v Bukarešti. Danes se odprvi v Bukarešti na slovesen način tehniški kongres, ki se ga udeleži med drugim tudi več zastopnikov svetovne petrolejske industrije. S kongresom je združena razstava za globoko vrtanje v zemlji. Izložbe se udeleže tudi škodine tovarne.

— Turneja češkoslovaških dijakov po Jugoslaviji. V soboto jutraj je prispela v Mostar pod vodstvom treh profesorjev skupina češkoslovaških dijakov iz Prage. Skupina podvzame daljšo turnejo po naši državi, da si oglada znamenitosti in krajevne krasote.

— Pomožnim zdravnikom državnih bolnic je ukini inspektorat ministrstva narodnega zdravja brezplačno hrano. Radi tega so poslali zagrebški pomožni zdravniki k ministru narodnega zdravja deputacijo, nakar je minister odredbo inspektorata do nadaljnjega brzojavno sistiral.

— »Banca Adriatica« v Trstu rešena. Kakor poročajo iz Trsta, je položaj upnikov »Banke Adriatike« definitivno razčiščen. Trgovsko in pomorsko sodišče je namreč sprejelo predlog za poravnavo, ki ga je vložila banka sama. Garancije prevzame skupina, ki ji načeljuje Feiner in Poggi. Jamstvo je mnogo več kakor zadostno. Kriza je torej premagana.

— Nemiri radi lakote v Teheranu še niso prenehali. V soboto je razorožila razjarjena množica stražo pred sovjetskimi poslatištvom, udrla v poslopje ter je zasedla. Monarhisti zahtevajo, da se vrne šah. Sovjetsko poslatištvu je pozvalo manifestante, da zapuste nemudoma poslopje, ker se noče umešavati v perzijske notranje zadeve. Sovjetska vlada je podarila Perziji za prvo silo 100.000 pudov

žita ter obljubila, da ji ga bo v bodoče dobavljala po zmernih cenah. Dasi so nemiri ponehali, je proglašeno v Teheranu obsedno stanje.

— Iz državne službe. Ravnatelj III. realne gimnazije v Ljubljani je imenovan Josip Hiti, doslej inspektor dubrovnške oblasti. — Vpokojen je profesor telovadbe na gimnaziji v Celju Josip Gorečan. — Premesčena je v Radomlje poštna uradnica v Domžalah Agata Januš.

— Skrlatica v Rusiji. V večih ruskih mestih divja skrlatica. Posebno razširjena je v Moskvi, kjer je bolnih nad 50% otrok med enim in štirimi leti.

— Katastrofalna karambola podmornika s parnikom. Iz Londona poročajo: 20 milj vzhodno od Rock Islanda je trčil podmornik »S 52« s parnikom »City of Rome«. Podmornik se je potopil. 37 mož posadke je utonilo, rešili so se samo trije.

— 11 nesreč v enem dnevu se je pripetilo v soboto na Dunaju. Pri tem je bilo ranjenih 14 oseb. Večino nesreč so povzročili pasanti sami vsled ne previdnosti.

— Železniške katastrofe. Iz Newyorka poročajo: Pri Vörleyu se je zaletel radi napačno postavljene kretnice neki ekspresni vlak v osebnega. Karambola je bila tako močna, da sta bili obe lokomotive popolnoma razbiti. Ena oseba je bila ubita, 40 ranjenih. — V bližini Vassela pri Hersfeldu (Nemčija) je skočil v soboto neki osebni vlak s tira. Pri tem je bilo 8 pasažirjev težko, veliko število pa lahko ranjenih. Materialna škoda je zelo velika, promet začasno ustavljen. Nesreča je nastala vsled tega, ker je bila proga vsled dolgotrajnega deževja tako omeščena, da tračnice na nekaterih mestih niso imele več trdne podlage.

— Italijanski vojaški avtomobil ponesrečil. Iz Pulja poročajo: Te dni se je prevrnil na Snežniku vojaški tovorni avtomobil 73. pešpolka. Avtomobil je vozil vojaštvo, ki ima tam momentano manevre. Ubit ni bil nihče, pač pa je bilo 11 vojakov težje ali lažje poškodovanih.

— Nesreča z orožjem. Te dni je kupoval v Beogradu dijak III. gimn. razreda pri nekem puškarju naboje za svoj Flaubert-revolver. Nabasal je revolver kar v trgovini, pri tem je pa ravnal tako neprevidno, da se je samokres izprožil. Kroglja je zadela neprevidnega dečka v trebuh. Uro pozneje je bil mrtev.

— Aretacija propovednika-morilca. Iz Bruslja poročajo: V Kongu je bil aretovan propovednik črnc, ki je umoril v Katangi kakih 60 žensk.

— Umobolen morilec in požigalec. Te dni so zaslišali stanovali neke hiše v Nici, da prihaja iz stanovanja Maucusse-a vonj po ognju. Ko so udrlji vrata, se jim je nudi strahem prizor: Vsa kuhinja je bila v ognju, med vrati, ki vodijo iz kuhinje v sobo pa je ležala zgljenela Maucussova konkubina. Ko je bil ogenj pogasjen, so opazili, da je bila žena pred požarom za roke in noge zvezana. »Torej gre za zločin, storilec ne more biti nihče drugi kakor Maucusse«, tako je argumentirala policija ter se podala na pot, da bi izsledila Maucussa. Maucusse je pa izvršil med tem že drug strašen čin. Pri raznašaleu časopisov Gianarelliju, je stanovala hčerka njegove ljubice. Sel je tja. Toda komaj mu je Gianarelli odprl vrata, se je vrigel Maucusse nanj ter ga začel obdelovati z nožem. Tudi njegovo ženo, ki je prihitela svojemu možu na pomoč, je ranil. Končno ga je udaril Gianarellijev sin z likalnikom po glavi, da se je opotekel. To priliko so napadeni uporabili ter potisnili Maucussa pred vrata. Tada Maucussa je jel obdelovati vrata s sekuro in strelji iz revolverja. V skrajni sili so zlezli Gianarellijevji iz petega nadstropja skozi okno v četrto. Medtem je prišla policija in pričelo se je besno streljanje. Padlo je nad 50 strelcev ne da bi bil kdo zadet. Zato so poklicali ognjevasce, ki so hoteli Maucussa ukrotiti z mrzlo vodo, toda ni se jim posrečilo. Ko so odšli, je zažgal Maucusse velik ogenj in to je bila njegova poguba. Vsled vročine in dima se Maucusse ni mogel svobodno kretati in zato ga je končno zadela krogla iz policijskega revolverja v trebuh, nakar so ga obvladali, uro pozneje je umrl v bolnici. Boj med policijo in umobolnim je trajal tri ure.

— Tragičen konec ljubezni med nečakom in teto. V samotnem Canwood parku v Londonu so našli te dni mlado damo, soprogo bogatega trgovca Thornтона, zadavljeno s kravato. 48 ur nato se je pojavil na policiji njen nečak 17-letni gimnazijalec Alfred Kopsch, ki je izpovedal, da je morilec. Stanoval je pri svojem stricu. Med njim in njegovo 22-letno teto se je razvil ljubezensko razmerje. Stric je pričel nekaj sumiti ter je vrgel mladeniča na cesto. Nato je najela dama sobo, v kateri sta se sestajala vsaj vsak teden enkrat. V zadnjem času je živela dama v neprestanem strahu, da pride do razkritja. Njen strah se je stopnjeval do psihoze. Zato je sklenila, da umre. Prosila je svojega mladega ljubimca, da jo zadavi v spanju s kravato. V ta namen sta šla v samotni park. Dama je zavila neko vspavalno sredstvo in, ko je trdno zaspala, je mladenič njeni želji ugodil. Dama, ki si je izbrala nenavadni način samomora, je bila Indijka. Njen soprog jo je poročil v Indiji za časa svetovne vojne, ko ji je bilo 14 let.

— Dostojen ropar je Feliks Micaeli na Korziki. Ne napade vsakogar in ležeče mu je na tem, da se vodi boj med njim in med žandarmerijo, ki ga zasleduje po vseh pravilih umetnosti, toda brez trikov in zahrbtnosti. Na Korziki je znan vsled svoje drznosti in svojega viteštva. Izven otoka pa bi se ne bilo izvedelo najbrže nikdar nič o njem, da ni objavil te dni v nekem marseškem listu članek z naslovom: »Turisti pazite se!« Micaeli ima na vesti nebroj vlomov in roparskih napadov, zato se skriva po nedostopnih grapah Korzike. V zadnjem času so ga jeli

zasledovati orožniki, preoblečeni v turiste. Radi tega je objavil omenjeni članek, v katerem povdarja, da je doslej turiste respektiral, odkar ga pa zalezujejo orožniki, preoblečeni v turiste, je konec varnosti turistov, kajti ne bo mogel vedno razlikovati pravega turista od preoblečenega orožnika. Zato svari vse dostojne turiste, naj ne hodijo na Korziko, ob enem pa apelira na oblasti, da naj se bore proti njemu poštno in odkrito, kakor se spodobi, ne pa zahrbtno.

— Glasoviti rumunski ropar Terente redi-vivus. Tri leta je ogrožal glasoviti rumunski razbojnik Terente s svojo številno tolpo donavsko Delto. Država je vodila takorekoč vojno proti njemu, toda ni ga mogla prijeti. Najraje je plenil poštno in davčne blagajne. Ko je imel dovolj denarja, jo je mislil popihati v Ameriko. V Hamburgu so ga spoznali, aretirali in poslali domov. Toda ni bil dolgo v ječi. Pobegnil je v Rusijo in sedaj se je vrnil kot komunistični apostol ter izvršil zopet par vlomov. V Tulceji vlada panika.

— Aretacija jetniškega paznika v sodni dverani. Jetniški paznik Oswald Travniczek na Dunaju je nosil nekemu jetniku v celico jedila in denar. Zato je bil od jetnikov starišev dobro plačan. To mu ni zadostovalo, temveč ponavljal je poleg tega večji del stvari, ki so mu jih izročili jetnikovi stariši za svojega sina. Te dni ga je dal državni pravdnik poklicati pri procesu zoper dotičnega jetnika kot prič v dvorano, po zaslišanju pa aretirati in odvesti v zapor.

— Velik vlom v Pragi. V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen v neko trgovino s kožuhovino na Kraljevih vinogradih velik vlom. Škoda se ceni na 100.000 Kč.

— Vlomilčeva smola. Iz Viga v Španiji poročajo: Te dni je vlomil neznani individvij v stanovanje gospe Alanson, o kateri je znano, da ima biserni kolje, vreden 1 milijon peset. Vlomilec je odnesel nič vreden duplikat, ki ga je dala izdelati lastnica, ki nosi pristni kolje samo ob posebnih prilikah, dočim je sicer shranjen v safe-u neke banke. Duplikat je veljal 90 peset.

— Največji spomenik Leninu. Ruski kipar Kozlov izdeluje, kakor poroča »Krasnaja Gazeta«, spomenik Leninu, visok 7 metrov. Spomenik postavijo v Vladivostoku na najvišji »sopki« (ugasel vulkan). Ladje ga bodo videle na distanco mnogo kilometrov.

— Berač s lastnim avtomobilom. Tudi berači se modernizirajo. V švedskem mestu Bengtstors so prijeli moža z »lajno«, ki se je klatil po mestu, igral in beračil. Preiskava je ugotovila, da je imel berač lasten avtomobil in šoferja. Vozil se je po vaseh ter igral na »lajno«. Kmetom je pripovedoval, da ga trga, radi česar ne more hoditi. Povprečno je zaslužil po 40 švedskih kron dnevno. Avtomobil je kupil za 1900 kron ter ga takoj plačal. Šofer je imel hrano in 30 kron dnevno. Ko je bil berač aretiran, je imel v žepu nad 200 kron gotovine in hranilno knjižico glasečo se na 2000 kron. Iz raznih listin je sledilo, da se je prav dobro bavaval ter poletel nedavno v aeroplanu iz Malmö-a v Helsingborg.

— Podgane v Angliji povzročajo, kakor poročajo iz Londona, letno škodo nad 70 milijonov funtov šterlingov.

Ljubljana.

— Komercijalni tečaji na trgovski šoli v Ljubljani. Pri vpisovanju dne 25. septembra se je glasilo premalo število slušateljev, da bi se mogli tečaji za leto 1925/26 otvoriti. Vsi prijavljeni bi zelo obžalovali, če bi jim ne bila dana prilika za nadaljnjo strokovno izobrazbo. Zato so prosili, da se vpisovanje preloži na petek dne 2. oktobra ob 7. uri zvečer (na dvorazredni trgovski šoli, Kongresni trg 2/I.). Ponovno se torej razglasa: poučuje se knjigovodstvo, dopise, menično pravo in nemška stenografija v večernih urah do konca marca 1926. Sprejme se vsak (tudi gospe ali gospodičine) ki se hoče v trgovskih vedah dalje izobražiti. Vpisnina znaša 20 Din, ukovina za tedensko uro na mesec 20 Din. Pri vpisovanju se mora položiti 200 Din, ki se zaračunajo. Vsa potrebna pojasnila se dajo v petek 2. oktobra pri vpisovanju.

— Sportna (kolesarska) loterija Jugoslovenske Matice. Zrebanje te loterije, ki je bilo prvotno določeno za 30. t. m., je prenešeno in se vrši definitivno dne 20. decembra t. l. Jugoslovenska Matica prosi vse, da vzamejo to na znanje in da še nadalje kupujejo srečke, ki so naprodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v vseh ljubljanskih trafikah, Tiskovni zadrugi in Matični knjigarni v Ljubljani ter v pisarni Jugoslovenske Matice, Selenburgova ulica 7/II.

Maribor.

— Perfidnost. Gotove politične kroge je hudo zadelo imenovanje gospoda profesorja Vrščaja za oblastnega ljudskošolskega inspektorja namesto g. Schella. Ker je g. Vrščaj strankarsko neorijentiran, tih, toda nemoren in do skrajnosti objektivni in odločen mož, mu z natočevanjem o »klerikalizmu« itd. ne morejo do živga, zato so si izmislili drugo, naravnost perfidno laž. Raztrosili so namreč govorice, da je bil g. prof. Vrščaj za časa Avstrije učitelj na »Schulvereinskem« šoli v Gorici in ljudje, ki so verjeli nekoč, da je bil g. prof. Ribarič klerikalec, verujejo danes seveda tudi to. Mi ugotavljamo radi tega danes, da je bil g. prof. Vrščaj pred osvojenjem učitelja na C. M. šolah v Gorici in v Trstu pri Sv. Jakobu, kar je dobro znano posebno vsem Primorcem. Nov dokaz, kako perfidnih sredstev se zna posluževati gotova »nacionalna« gospoda.

— Slavnost petletnice koroškega plebiscita. Maribor se pridno pripravlja na spominsko slavnost ob petletnici koroškega plebiscita. Na dan obletnice 10. oktobra se bo vršila v Narodnem domu spominska akademija, v nedeljo 11. oktobra dopoldan pa javna manifestacija in shod za koroške brate. Tudi v Studencih prirede posebno spominsko svečanost.

PROSVETNO DELO MED DELAVSTVOM.

Kakor smo zaznali, priredi tekom letošnje jeseni in zime Delavska Akademija v Ljubljani lepo število zanimivih predavanj iz splošne zgodovine, naravoslovja, filozofije, leposlovja, umetnosti in znanosti, zgodovine delavskega pokreta in socijalne politike. Poleg predavanj se bodo vršili dva recitacijska in en glasbeni večer. Prvo predavanje se bo vršilo v četrtek, dne 1. oktobra t. l. od 19. do 20. ure v III. državni realni gimnaziji.

10. OKTOBER — KOROŠKI DAN.

Bratje in sestre! 10. oktobra t. l. obhajamo peto obletnico nesrečnega koroškega plebiscita. Dolžnost nas vseh je, da povzdignemo ta dan svoj glas po širni in lepi naši domovini ter povemo celemu svetu, da je Koroška Slovenija naša zemlja, naša posest, katero posedujejo naši rojaki. Ta sveta zemlja, kjer je tekla zibelka Slovenstva, mora biti združena z kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je naravna posledica in vsako drugo rešitev slovenskega koroškega vprašanja moramo enodušno in z vso odločnostjo odklanjati. Zato moramo 10. oktobra t. l. ponovno in javno manifestirati za naše edinstvo z brati onstran Karavank in po vsej Jugoslaviji enoglasno zahtevati združitve s Slovenskim Korotanom.

Bratje in sestre! Pozabite ta dan vse malenkostne strankarske difference in združite se z nami v misli na Koroške Slovence.

Jugoslovenska Matica.

Sport.

PRVENSTVENE TEKME.

V nedeljo so se pričele v Ljubljani prvenstvene nogometne tekme. Vse tekme so se vršile na igrišču A. S. K. Primorja. Posel občinstva je bil, posebno popoldan, radi slabega vremena precej pičel. Dopoldne sta se vršili dve tekmi:

Ilirija rez. : Jadran rez. 6:1.

Kot drugi par sta nastopila:

Slovan : Slavija 6:1.

Tekma ni nudila prav nič zanimivosti. Igralo se je ob premoči Slovana, kateremu pa je Slavija zelo žilavo kljubovala. Popoldan se je prvenstveno tekmovalje nadaljevalo.

A. S. K. Primorje : Svoboda 14:0.

Tudi ta tekma ni nudila razen obilice golov nič sportnega užitka. Primorje, ki je nastopilo z nekaterimi rezervami, je svojega nasprotnika docela stisnilo, tako da se je tekma vršila celih 90 minut v kazenskem prostoru Svobode. Svoboda se je tu pač branila, kakor je pač znala in mogla. Stanje ob polčasu je bilo 10:0. Sodil je g. Možina.

Ilirija : Jadran 1:1.

Najvažnejša tekma tega dneva in tudi z napetostjo pričakovana, se je vršila v takem naliču, da je sodnik ob polčasu igro zaključil. Vsled tega predstavlja gornji rezultat samo prvi polčas, medtem ko se bo drugi odigral naknadno. Zanimanje, ki je vladalo za to tekmo, je bilo upravičeno, kajti v tej tekmi je nastopil proti Iliriji izvanredno trd nasprotnik, ki ga je vedno šele s silnim trudom lahko obvladala. Ta borba tudi topot ni izostala. Kljub dežju je bila tekma prav lepa ter polna napetih situacij. Obe moštvi, osebno pa Jadran, je položil v igro vse, kar je zmogel. Ilirija vsled tega silnega nasprot-nikovega elana ni predvedla svoje najboljšje igre. Pri Jadranu je najbolj ugajala obramba z vratarjem Vidmarjem, srednji krilec Kern ter napadalni trio. Pri Iliriji pa Beltram, Lado in desna stran napada. Igra je bila popolnoma otvorena ter se je mudilo Jadranu celo več prilik za uspešen strel na gol kot pa Iliriji. Prvi gol pade kmalu v začetku po Kernu za Jadran. Nedolgo nato izenači Oman s strelom v prazen gol. Do polčasa, ko zaključijo zelo dobro poslujoč sodnik, g. Strnad, igro, ostane stanje neizpremenjeno.

Izdavatelj in odgovorni urednik: **ZELEZNIKAR ALEKSANDER.** — Za tiskarno »Merkur« v Ljubljani: **Andrej Sever.**

«prejme osmošolec. — Ponudbe na
upravo lista pod »osmošolec«.